

Nr 207.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggspension åt tillförordnade överläraren vid gymnastiska centralinstitutet A. A. Levin; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att läraren vid gymnastiska centralinstitutet, tillförordnade överläraren därstädes Adolf Astley Levin må från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnar sin anställning vid nämnda institut, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta tilläggspension med så stort belopp, att detsamma jämte honom författningsenligt tillkommande pension uppgår till 4,400 kronor årligen.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde:

Tilläggs-
 pension åt t. f.
 överläraren
 vid gymnas-
 tiska central-
 institutet
 A. A. Levin.

I skrivelse, som av direktionen över gymnastiska centralinstitutet med eget, den 25 november 1919 dagtecknat utlåtande överlämnats till Kungl. Maj:t, har läraren vid gymnastiska centralinstitutet, tillförordnade överläraren därstädes Adolf Astley Levin gjort framställning om utverkande åt honom vid hans avgång från tjänst av pension till ett belopp, som svarade mot den lön, som åtföljde den av honom på förordnande uppehållna överlärarbefattningen.

Över framställningen har statskontoret den 16 december 1919 avgivit infortrat utlåtande.

Innan jag ingår på en närmare redogörelse för detta ärende, torde jag böra här i korthet erinra om vissa omständigheter, som utgjort anledningen till Levins nu gjorda framställning. Jag syftar härvid i främsta rummet på den sedan länge omhandlade frågan om gymnastiska centralinstitutets omorganisation och anhåller att här få lämna några uppgifter

rörande vissa under senare år vidtagna åtgärder, som stå i samband med berörda spörsmål.

Först ber jag då få erinra om att den år 1910 tillsatta kommittén för omorganisation av gymnastiska centralinstitutet i sitt år 1912 avgivna utlåtande framhållit lämpligheten av att vid inträffande ledighet å lärarbefattning vid institutet denna under pågående utredning rörande institutets omorganisation icke besattes med ordinarie innehavare utan uppehölls genom förordnande. Med anledning härav föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 1 november 1912 att — sedan överlärarbefattningen i sjukgymnastik vid institutet blivit ledig — nämnda överlärarbefattning skulle tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade uppehållas genom vikarie, med rätt för vikarien att åtnjuta samtliga med tjänsten förenade avlöningsförmåner jämte den tjänst innehavaren tills vidare tillkommande förmånen av fri bostad. Samtidigt förordnades Levin, som då var ordinarie lärare vid centralinstitutet, att från och med den 1 november 1912, intill dess dylikt vikariatsförordnande blivit av Kungl. Maj:t meddelat, med avstående av samtliga med hans lärarbefattning vid institutet förenade löneförmåner uppehålla ifrågavarande överlärarbefattning mot åtnjutande av de därmed förenade kontanta avlöningsförmåner. Genom beslut den 6 december 1912 meddelade Kungl. Maj:t åt Levin sådant förordnande, varom nyss talats. Levin berättigades alltså härigenom att, med avstående av alla hans lärarbefattning vid institutet åtföljande löneförmåner, åtnjuta samtliga med överlärarbefattningen förenade avlöningsförmåner jämte den tjänst innehavaren tills vidare tillkommande förmånen av fri bostad.

Jag ber att få i förbigående erinra om att det förfarande, som, på sätt jag nu anfört, tillämpades i fråga om bemälda överlärarbefattning, genom Kungl. Maj:ts den 24 juli 1914 fattade beslut utsträcktes att gälla såväl en då ledig lärarbefattning vid centralinstitutet som de överlärar-, lärar- och lärarinnebefattningar vid institutet, vilka kunde framdeles bliva lediga.

Vad Levin beträffar framgår av handlingarna i ärendet, att han är född den 24 maj 1852, vadan han den 24 maj 1917 uppnått stadgad pensionsålder. Emellertid har han genom olika Kungl. Maj:ts beslut, senast den 16 maj 1919, berättigats att intill utgången av vårterminen 1920 såväl kvarstå vid sin lärarbefattning som bibehålla det genom förberörda beslut den 6 december 1912 givna förordnandet.

Jag bör tillägga, att Levin den 17 mars 1888 utnämndes till lärare i sjukgymnastik vid gymnastiska centralinstitutet.

Direktionen över sagda institut har i sitt förut omnämnda yttrande, vilket beledsagade Levins framställning, anfört, bland annat, att direktionen funne alla skäl tala för att Levin vid sin avgång erhöle pension i förhållande till den lön han då åtnjöte såsom vikarie; och har direktionen följaktligen tillstyrkt nämnda framställning.

I sitt den 16 december 1919 dagtecknade utlåtande i ärendet har statskontoret till en början gjort en undersökning beträffande det pensionsbelopp, som författningsenligt skulle tillkomma Levin i hans egenskap av lärare vid institutet.

Emellertid syntes, fortsätter statskontoret, den omständigheten, att sökanden alltsedan oktober 1912 uppehållit på förordnande en överlärartjänst vid institutet, å vilken han icke kunnat erhålla fullmakt endast av den anledningen, att tjänsten ansetts icke böra med ordinarie innehavare återbesättas under pågående utredning rörande institutets omorganisation, billigtvis böra föranleda, att pension bereddes honom efter de avlöningsförmåner han såsom tillförordnad överlärare åtnjöte. På grund härav hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva Levin rätt att uppbära pension till visst, av statskontoret angivet belopp.

Sedermera har emellertid framställning gjorts beträffande ålders-tillägg åt vissa befattningshavare vid centralinstitutet, bland dem Levin, och statskontorets yttrande i berörda ärende infordrats. Med anledning av de upplysningar, som statskontoret vid behandlingen av sistnämnda fråga inhämtade, fann sig statskontoret böra avgiva förnyat yttrande beträffande Levins pensionsrätt och anförde i sin den 29 december 1919 dagtecknade skrivelse härom, bland annat, följande:

Vid avgivande av infordrat utlåtande över framställning angående ålderstillägg åt Levin m. fl. vid gymnastiska centralinstitutet anställda befattningshavare hade statskontoret inhämtat, att denne inom föreskriven tid anmält sig vilja övergå å den nya, från och med år 1920 för institutet fastställda avlöningsstaten, och hade statskontoret tillika erfarit, att Levin förordnats att fortfarande intill utgången av vårterminen 1920 uppehålla en överlärartjänst vid institutet, vilken alltjämt av förut angiven orsak funnits icke böra med ordinarie innehavare återbesättas.

Frågan om Levins rätt till pension hade under sådana förhållanden kommit i ett annat läge. Enligt de villkor och bestämmelser, som i kungörelse den 19 juni 1919 fastställts för åtnjutande av avlöningsförmånerna å den nya staten för institutet, å vilken Levin sålunda fått övergå, skulle nämligen i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension gälla vad i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är stadgat. På grund härav torde Levin, som uppfyllt de i nämnda lag för lärare vid gymnastiska centralinstitutet stadgade villkor för att komma i åtnjutande av hel pension, kunna — under förutsättning att han, såsom statskontoret i samma dag angivet utlåtande förordat, bleve berättigad åtnjuta samtliga tre i den nya staten medgivna ålderstilläggen till lönen för lärartjänsten — förklaras

berättigad att efter avgång från tjänsten efter ingången av år 1920 komma i åtnjutande av pension till belopp av 3,700 kronor årligen.

Då den Levin sålunda författningsenligt tillkommande pensionen överstege vad han intill år 1920 uppbure i lön såsom tillförordnad överlärare, skulle någon tvekan visserligen kunna hysas om ytterligare förmån i pensionsavseende borde honom beredas; men då honom tillkommande pension, därest han varit ordinarie innehavare av en överlärartjänst å den nya staten, skulle hava utgjort minst 4,400 kronor, vilket belopp han torde komma att såsom tillförordnad överlärare efter ingången av år 1920 åtnjuta i lön för år räknat, syntes i betraktande av anledningen till att han alltjämt icke kunde erhålla fullmakt å tjänsten billigheten bjuda, att honom bereddets ett pensionsbelopp å sammanlagt 4,400 kronor. Statskontoret ansåge sig därför böra hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att Levin måtte från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten med så stort belopp att det samma jämte honom författningsenligt tillkommande pension uppginge till 4,400 kronor årligen.

I anslutning till vad jag nu anfört ur statskontorets utlåtande ber jag få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 16 januari 1920 förklarar Levin såsom lärare vid gymnastiska centralinstitutet berättigad att från och med år 1920 årligen åtnjuta tre ålderstillägg till lönen vid tjänsten, vart och ett å 500 kronor. Den av statskontoret angivna förutsättningen har alltså fyllts.

Nu föreliggande framställning synes mig i hög grad förtjänt av beaktande. Såsom jag redan anfört, är densamma förorsakad av alldeles särskilda omständigheter, nämligen det långvariga utredningsarbete, som frågan om gymnastiska centralinstitutets omorganisation krävt och som medfört, att sedan åtskilliga år tillbaka ledigblivna befattningar vid institutet ej blivit besatta med ordinarie innehavare utan uppehållits genom förordnande. Detta långvariga uppskov har givetvis i viss mån ofördelaktigt inverkat på de förordnades ställning — ett förhållande, varpå nu förevarande framställning utgör ett exempel. Levin har visserligen under tiden för sitt förordnande varit berättigad att uppbära alla med överlärarbefattningen förenade avlöningsförmåner, men han är ej berättigad att vid avskedstagandet erhålla den pension, som är tillförsäkrad ordinarie innehavare av samma befattning, utan måste — därest ej genom beslut av riksdagen annorlunda medgives — åtnöjas med den väsentligt lägre pension, vartill han såsom ordinarie lärare vid institutet är berättigad. Att detta ej överensstämmer med vad billigheten fordrar synes mig uppenbart, och jag anser mig därför böra medverka därtill, att syftet med den av honom gjorda ansökningen vinnes.

Departement-
schefen.

Enligt vad statskontoret anfört, lär Levin vara berättigad att vid avgång från sin ordinarie lärarbefattning vid institutet komma i åtnjutande av den med sådan befattning förenade pensionen, eller 3,700 kronor årligen. Hade han däremot varit ordinarie innehavare av den överlärarbefattning, han under åtskilliga år uppehållit på förordnande, skulle han efter avgången från sistnämnda befattning ägt att uppbära en årlig pension av 4,400 kronor, alltså 700 kronor mer än nu författningsenligt kan beredas honom. Den framställning till riksdagen, som enligt min mening bör i detta fall göras, bör alltså innebära, att en pension å sammanlagt 4,400 kronor årligen varder honom beredd efter hans avgång ur tjänst.

Den omständigheten, att redan den pension, som författningsenligt tillkommer Levin såsom lärare vid institutet, skulle överstiga vad han intill utgången av år 1919 ägt att uppbära i lön såsom tillförordnad överlärare, synes mig — såsom ock statskontoret ansett — ingalunda böra inverka på frågan om det berättigade i åtgärden att bereda honom höjd pension. Och detta så mycket mindre som berörda förhållande ju utslutande är beroende på det uppskov med en behövlig lönereglering för centralinstitutets befattningshavare, som jämväl varit en följd av det mångåriga utredningsarbetet i fråga om institutets omorganisation och därmed sammanhängande spörsmål.

Under åberopande av vad jag i detta ärende anfört hemställer jag alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att läraren vid gymnastiska centralinstitutet, tillförordnade överläraren därstädes Adolf Astley Levin må från och med månaden näst efter den, under vilken han lämnar sin anställning vid nämnda institut, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta tilläggspension med så stort belopp, att detsamma jämte honom författningsenligt tillkommande pension uppgår till 4,400 kronor årligen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Neuendorff.